

SUOMI NOUSEE

Vaaliohjelmasta
toimeksi –
Sipilän hallituksen
yli 200 tekoa

Vaaliohjelmasta toimeksi - SIPILÄN HALLITUKSEN YLI 200 TEKOJA

Keskusta lähti laittamaan Suomea kuntoon kaksi ja puoli vuotta sitten. Työttömyys oli kasvanut monta vuotta ja maa oli pysähdyksen tilassa. Välttämättömiä uudistuksia oli lykätty vuosikausia.

Me käärimme hihat ja ryhdyimme uudistamaan Suomea. Tärkeimmäksi tavoitteeksi asetimme uusien työpaikkojen luomisen. Lupasimme korjata julkisen talouden terveille pohjalle ja lopettaa velaksi elämisen.

Työmme on tuottanut tuloksia jopa ennakoitua nopeammin. Suomen talous kasvaa ja työttömyys alenee. Kilpailukykyämme on parantunut yhteiskuntasopimuksen ansiosta. Normeja on purettu jo yli 300 kappaletta. Lupamenettelyjä on joustavoitettu.

Viemme määrätietoisesti eteenpäin historiallisen suurta maakunta- ja sote-uudistusta. Vastuu sosiaali- ja terveystalouden järjestämisestä siirretään 18 maakunnalle, jotka saavat myös muita tärkeitä tehtäviä. Painopistettä siirretään perusterveydenhuoltoon, jotta lääkäriin pääsy helpottuisi. Samoin tavoitteena on tasata terveyseroja ja hillitä kustannusten kasvua pitkällä aikavälillä. Toteutamme maakuntaitsehallinnon, jota Keskustan ohjelmissa on esitetty 1960-luvulta lähtien.

Uudistuksen toimeenpano vaatii vielä paljon työtä sekä hallituksessa että maakunnissa sen jälkeen kun lainsäädäntö saadaan valmiiksi ensi kevään aikana. Erityistä huomiota on kiinnitettävä sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmien yhteensovittamiseen.

Valtion omistajapolitiikan tavoitteeksi on nostettu valtion taseen laittaminen töihin, kuten Keskusta esitti vaaliohjelmassaan. Aktivoimme nykyistä omistusta ja synnyttämme uutta toimeliaisuutta ja työpaikkoja. Liikenteen kolmen miljardin euron investointiohjelma tuo työtä ja elinvoimaa koko Suomeen.

Hallituksen muodostamisen yhteydessä päätimme uudistaa myös omia työtapojamme. Hallitusta johdetaan strategisella otteella. Haemme mittavalla kokeilutoiminnalla uusia tapoja hoitaa julkisia tehtäviä. Kansainvälistäkin huomiota herättänyt perustulokokeilumme on tästä hyvä esimerkki.

Pyrimme tekemään julkisen talouden tasapainottamiseen vaaditut säästöt mahdollisimman oikeudenmukaisella tavalla. Myös kipeitä leikkauksia on jouduttu tekemään, esimerkiksi luopumaan sosiaaliturvan indeksikorotuksista. Keskusta lähtee siitä, että työ on parasta sosiaaliturvaa. Uusien työpaikkojen luominen on kestävin keino toteuttaa Santeri Alkion vaatimusta köyhän asian muistamisesta.

Olemme koonneet tähän asiakirjaan keskeisimpiä hallituksen tekoja. Toivomme että tämä listaus auttaa hahmottamaan sitä arkista työtä, mitä keskustajohtoinen hallitus tekee. Uskon että voit tunnistaa näistä esimerkeistä hyvin Keskustan vaalitavoitteet vuodelta 2015.

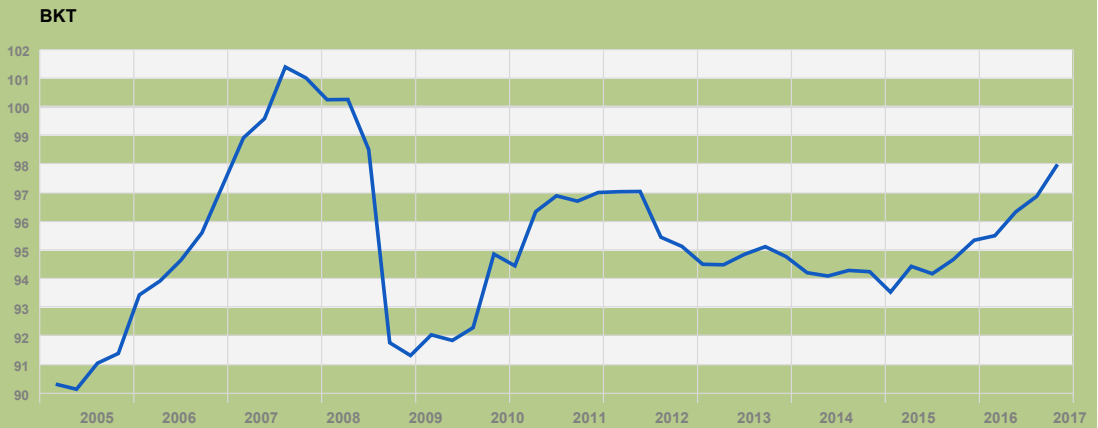
Kaikki hyvät asiat eivät mahtuneet tähän tiivistelmään. Monia hankkeita on lisäksi edelleen työpöydällä. Määrätietoinen työ Suomen kuntoon laittamiseksi jatkuu suomalaisten tuella.

Julkinen talous kuntoon

Piste velaksi elämiselle

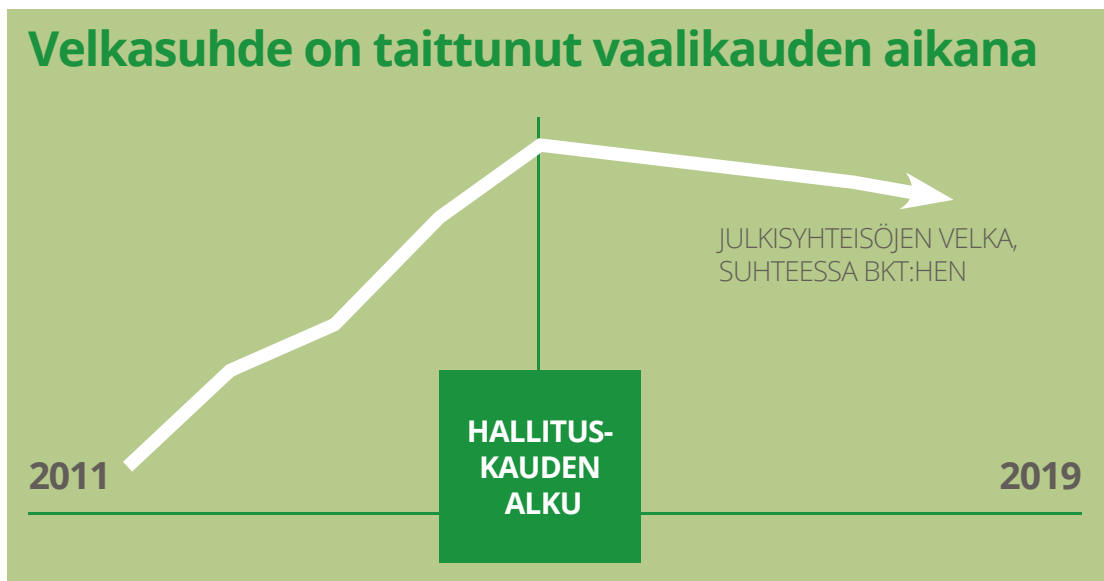
1. Suomen talouden syöksykierre on oikaistu.
2. Vuosia jatkunut talouden supistuminen on kääntynyt ripeäksi talouskasvuksi.

BKT kasvaa vihdoin

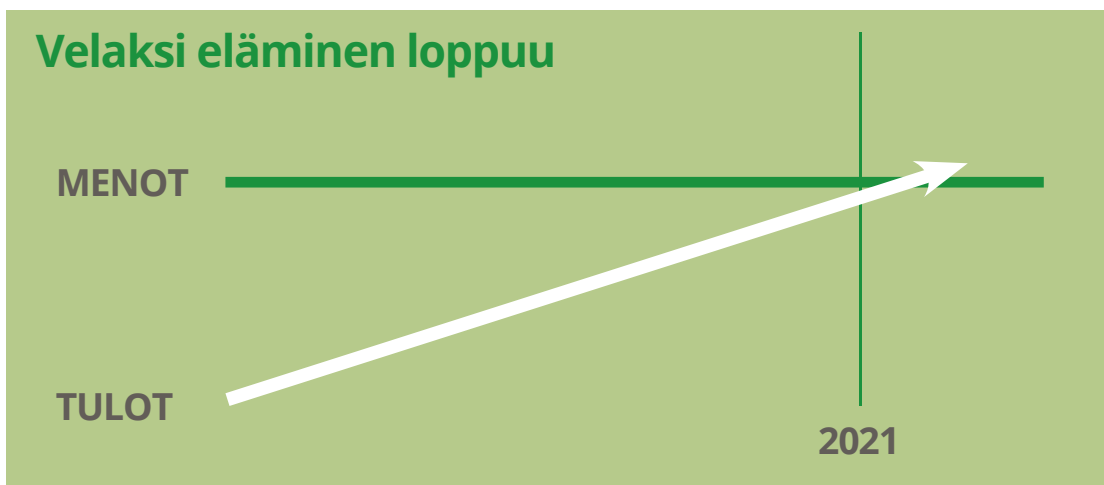

Lähde: Macrobond

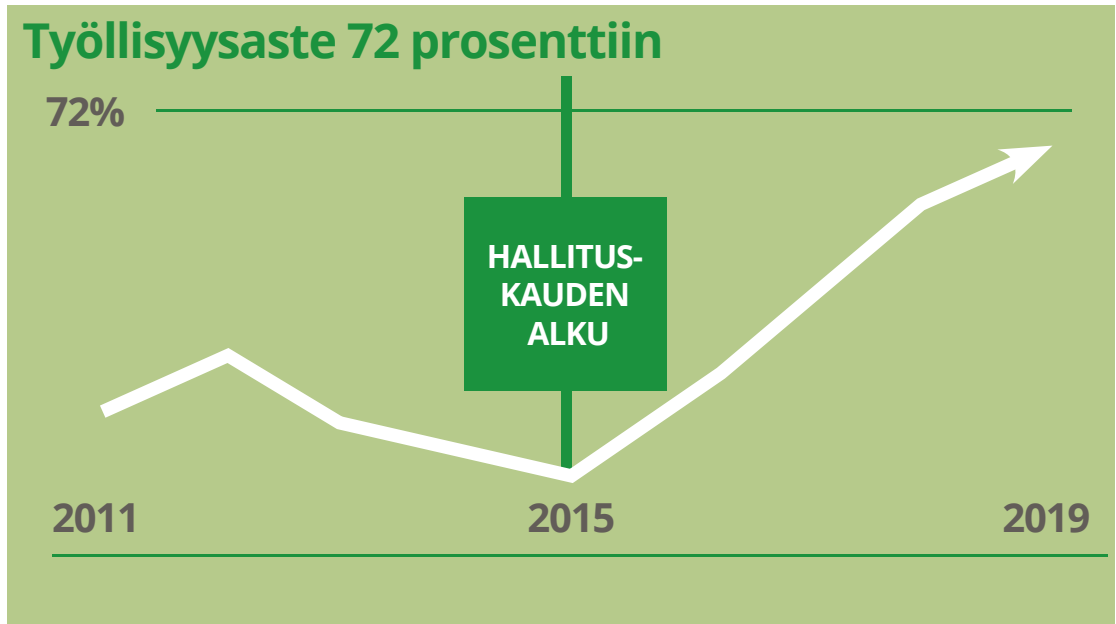
3. Julkistalouden velka suhteessa talouden kokoon on käännytynyt laskuun.

4. Julkisen talouden menot ovat pienentyneet ja tulot kasvaneet. Jos talouskasvu jatkuu edes kohtuullisena, velkaa ei enää oteta lisää vuonna 2021. Lisävelkaantuminen loppuu vähintään vuotta aiemmin kuin Keskusta vaali-ohjelmassaan tavoitteli.

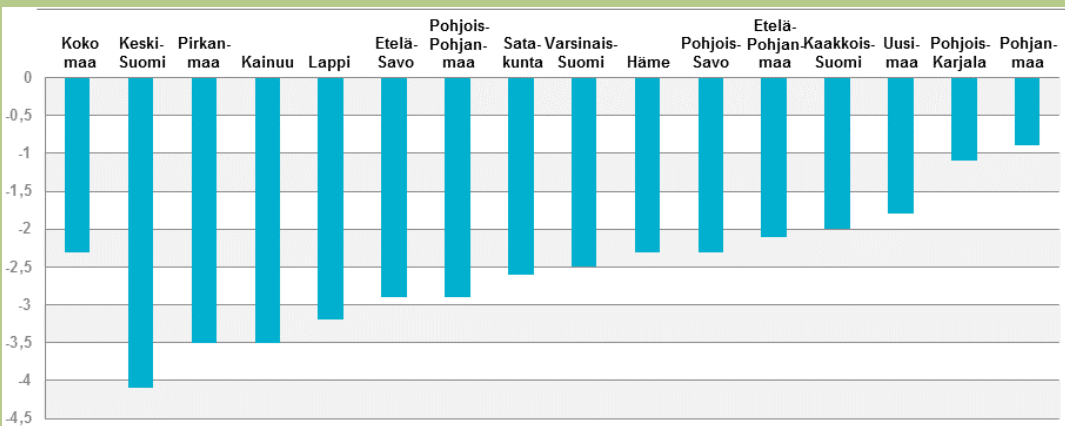

5. Työllisyys paranee nyt toista vuotta peräkkäin.
Työttömyys pienenee tasaisesti koko Suomessa.

Muutos työttömien työnhakijoiden osuudessa työvoimasta, syyskuu 2015-2017

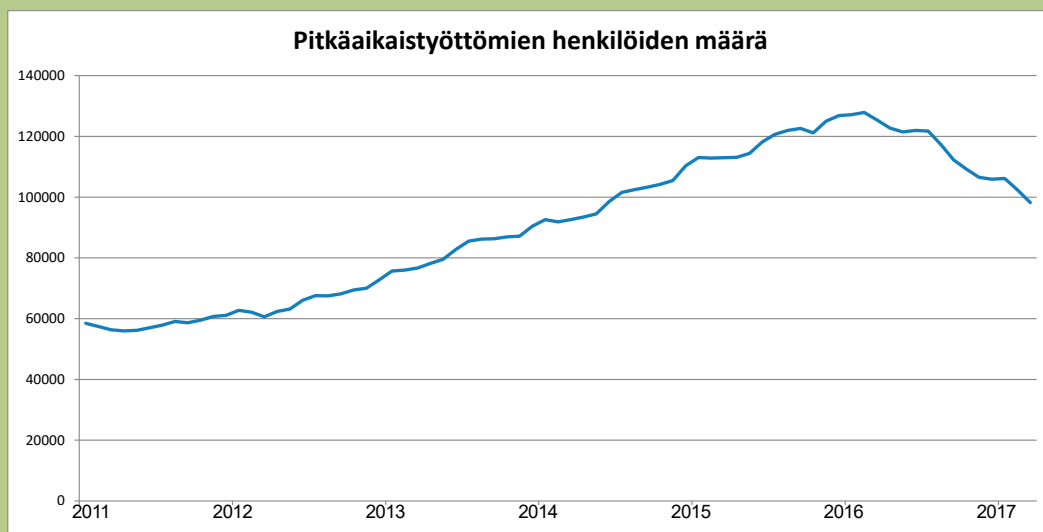
prosenttiyksikköä

Lähde: TEM

6. Pitkäaikaistyöttömyys on kääntynyt selvään laskuun.

Pitkäaikaistyöttömyys

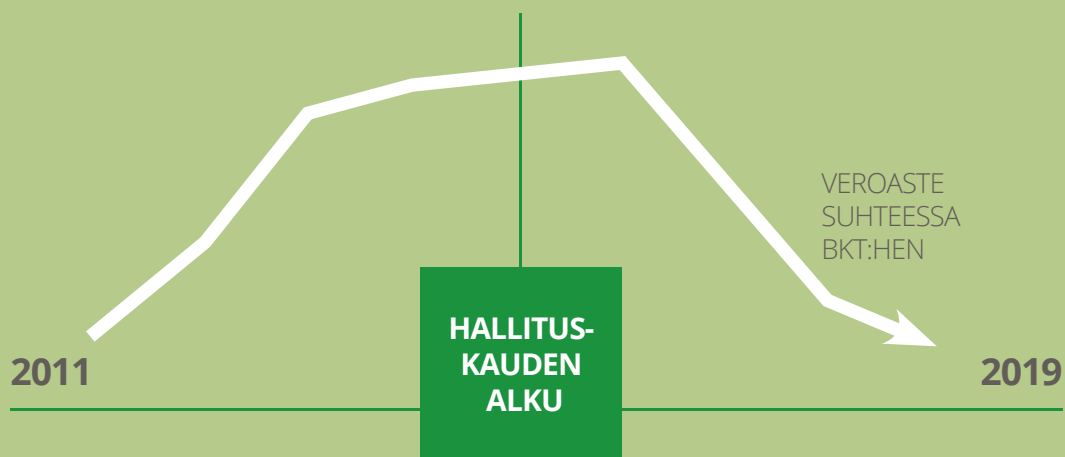

Verotus yrittäjyyttä ja työntekoa kannustavaksi

Hallitus on toteuttanut lukuisia yrittäjyyttä ja työllisyyttä vauhdittavia verouudistuksia. Verotuksen oikeudenmukaisuus on kulkenut henkilöverotuksen ohjenuorana.

7. Suomen kokonaisveroaste on tavoitteen mukaisesti kääntynyt laskuun.

Kokonaisveroaste ei nouse

8. Työn verotusta on kevennetty tuntuvasti vaalikauden aikana. Kevennykset on painotettu pieni- ja keskituloisiin.
9. Suurituloisten solidaarisuusveroa on tiukennettu. Ylempää pääomatuloverokantaa on korotettu. Nämä toimet on tehty oikeudenmukaisuuden nimissä.
10. Verotuksen yrittäjävähennys on toteutettu yrittäjyyteen kannustamiseksi.
11. Yle-verosta on vapautettu pienituloisimpia.
12. Kotitalousvähennystä on parannettu nostamalla korvausastetta.
13. Yritysten sukupolvenvaihdoksia on helpotettu perintö- ja lahjaverotuksen asteikkoa keventämällä.
14. Pienten yritysten maksuperusteinen arvonnisävero on mahdollistettu.
15. Oma-aloitteisesti ilmoitettavien ja maksettavien verojen menettelysäännöksiä on joustavoitettu ja hallinnollisesti taakkaa kevennetty pidentämällä verokausia: 73 000 yritystä pidennettyjen verokausien piiriin.
16. Omaisuuden luovutuksesta syntynyt tappio on tehty vähennyskelpoiseksi kaikista pääomatuloista.
17. Metsälahjavähennys on otettu käyttöön: Se edistää sukupolvenvaihdoksia ja vaikuttaa myönteisesti puukauppaan.
18. Verotus- ja veronkantomenettelyä on yhdenmukaistettu ja yksinkertaistettu.
19. Autoveroa kevennetään vuosittain vaalikauden aikana.
20. Yksityishenkilöiden korkeakouluille annettavien lahjoituksista verovähennysoikeus 500 000 euroon saakka.
21. Tupakkavero ylös.
22. Tulossa: Varainsiirtovero poistuu tietyissä yhtiömuodon muutoksissa vuonna 2018 ja tulolähdejaosta luovutaan vuonna 2019.

Kuntien palvelut ja rahoitus tasapainoon

23. Kuntaliitosten pakkoselvittäminen on poistettu kuntarakennelaista.
24. Kuntatalouden tila on kohentunut merkittävästi. Vuosi 2016 oli ennätysellisen hyvä ja tilanteen odotetaan edelleen parantuvan vuonna 2017. Peruspalveluiden järjestämistä heikentäviä valtionosuusleikkauksia ei ole tehty. Kuntien lomautukset ovat käytännössä loppuneet.
25. Maan keskimääräinen kunnallisveroprosentti laskee vuonna 2018 ensimmäisen kerran 20 vuoteen. Kunnallisveroaan kevensi yhteensä 14 kuntaa vuodelle 2017. Viimeksi näin monta kuntaveron laskijaa oli vuonna 2000.
26. Osasaaristolisa on palautettu valtionosuusjärjestelmään.
27. Kunnille on annettu väljyyttä ja toimintavapautta tehtäviensä toteuttamiseen. Esimerkiksi rakentamista on helpotettu maankäyttö- ja rakennuslain muutoksilla.

Taloukasvu - uutta työtä osaamisesta, biotaloudesta ja digitalisaatiosta, valtion tase käyttöön ja infra kuntoon

Aktiivisempi työllisyyspolitiikka

- 28.** Valtion rahoittamaa osaa työttömyysetuudesta voi nykyään käyttää palkkatuen ja starttirahan rahoittamiseen.
- 29.** Enintään puolen vuoden ammatillisia valmiuksia ja yrittäjyyttä tukevia opintoja on mahdollista suorittaa työttömyysetuutta menettämättä.
- 30.** Työttömien haastatteluja on lisätty.
- 31.** Työttömyysturvan omavastuupäiviä vähennetään. Tämä parantaa työttömyysturvaa työttömyyden alussa. Esitys työttömyysturvan aktiivimallista kannustaa myös hakeutumaan töihin ja työvoimapalveluihin.

Työllistämisen helpottaminen

- 32.** Työsopimuksen koeaikaa on pidennetty.
- 33.** Määräaikaisten työsuhteiden perusteita on joustavoitettu.
- 34.** Työttömyysturvan ansiopäivärahaa maksetaan lähtökohtaisesti 400 päivältä.
- 35.** Työnantajan takaisinottovelvollisuusaikaa on lyhennetty. Tämä edistää uusia rekrytointeja ja palkkaamista työnantajan osaamistarpeen mukaisesti.
- 36.** Rekrytointikokeilulla (2017–2018) alennetaan työnantajien kynnystä työttömän ihmisen palkkaamiseksi. Kokeilulla työnantaja voi arvioida potentiaalisen työntekijän soveltuvuutta tehtävään.

Luottamus Suomen talouteen on palautettu - yritysten investoinnit kasvussa ja vienti vetää

37. Vienti on saatu merkittävään kasvuun.

Tavaroiden ja palveluiden vienti ripeässä kasvussa

- 38.** Suomi on saavuttanut Ruotsin kustannuskilpailukyvyssä ja saanut Saksaa merkittävästi kiinni. Tämä toimii merkittävänä tekijänä Suomen viennin kasvun taustalla.
- 39.** Kilpailukykysojimus vahvisti taloutta, yrittäjyyttä ja työllisyyttä.
- 40.** Yrityksille on koottu yhteensä 600 miljoonaa euroa kansallista kasvurahoitusta. Tukea on ohjattu muun muassa Tekesin, Tesin ja Finnveran kautta. Lisäksi panostuksia on tehty uusiutuvan energian investointeihin ja yritysten kansainvälistymiseen.
- 41.** Lisätty aloittavien ja kasvavien yritysten riskirahoitusta ottamalla käyttöön välirahoitusmalli. Lisäksi Euroopan strategisten investointien rahaston (ESIR) tarjoamat rahoitusmahdollisuudet on saatettu myös pk-yritysten käyttöön.
- 42.** Vientiluotuksen ja vientitakuiden valtuuksia on nostettu merkittävästi. Valtuuksien nostolla turvataan etenkin meriteollisuuden ja sellu- ja paperikoneiden vienti.
- 43.** Innovaatio- ja kansainvälistymissetelit on otettu käyttöön tukemaan pk-yritysten kasvua.
- 44.** Yritysten kasvua ja kansainvälistymistä edistävän Team Finland -verkoston palveluita tehostetaan: Tekes ja Finpro muodostavat Business Finlandin vuoden 2018 alusta. Näin saadaan yrityksille yksi palveluluokku tuotekehityksestä vientiin saakka.

- 45.** Viennin vauhdittaminen on koko hallituksen yhteinen asia. Lähihistorian suurin viennedistämismatka tehtiin pääministeri Sipilän johdolla Kiinaan kesällä 2017.
- Matkalla allekirjoitettiin enemmän erilaisia kauppaa-, investointi- sekä aiesopimuksia kuin koskaan aiemmin vastaavanlaisen vierailun yhteydessä. Vierailuun osallistui 46 yritystä ja sopimuksia allekirjoitettiin 54. Pelkästään vientisopimusten osalta arvio on noin miljardia euroa.
- 46.** Pääministeri Sipilän Meksikon-vierailulla edistettiin digitalisointihankkeita. Nämä hankkeet ovat luoneet liiketoimintaa suomalaisyrityksille tähän mennessä noin kahden miljardin euron edestä.
- 47.** Yrittäjyyden aloittaminen työttömyysturvalla on mahdollistettu.
- 48.** Yrittäjien sairauspäivärahan omavastuu-aikaa on lyhennetty.
- 49.** Kauppojen ja parturi-kampaamoiden aukioloajat on vapautettu.
- 50.** Sukupolven- ja omistajanvaihdoksia on edistetty omistajanvaihdosohjelman rahoittamisella.
- 51.** Matkailun edistämiseen on tehty tuntuva 16 miljoonan euron lisäpanostus.
- 52.** Alueellista kuljetustukea jatketaan 2018–2019. Kuljetustuki turvaa yritysten kilpailukykyä koko maassa.

Työelämän uudistaminen

- 53.** Perhevapaakustannuksia tasataan naisten työmarkkina-aseman parantamiseksi. Naistyöntekijän perhevapaista aiheutuvia vanhemmuuden kustannuksia tasataan työnantajalle maksettavalla 2 500 euron kertakorvauksella.
- 54.** Paikallista sopimista on edistetty.
- 55.** Nollasopimusten käyttöön pelisäännöt.
- 56.** Irtisanottujen muutosturvaa on parannettu. Yli 30 henkeä työllistävän työnantajalla on velvollisuus tarjota työllistymistä edistää valmennusta tai koulutusta irtisanotuille.
- 57.** Osana työn vastaanottamisen kannustavuutta ulosoton suojaosaa on korotettu. Yli-velkaantuneiden asemaa helpotetaan.

Osaavan työvoiman varmistaminen

- 58.** Muuntokoulutusta laajennetaan. Näin vastataan työelämän muutoksiin ja mahdollistetaan osaamisen päivittäminen vastaamaan uusia työtehtäviä.
- 59.** Ammatillisen koulutuksen tarjontaa lisätään erityisesti työvoimapulasta kärsivillä aloilla.

- 60. Liikkuvuusavusta on laajennettu osa-aikatyöhön ja rekrytointikoulutukseen.
- 61. Työnantajan maksama koulutus on saatettu verovapaaksi.
- 62. Lounais-Suomen siltasopimus työvoiman saannin ja kasvun turvaamiseksi on valmis-
teilla selvityshenkilö Esko Ahon suositusten mukaisesti. Poikkihallinnollista toimenpi-
deohjelmaa valmistellaan alueen toimijoiden sekä eri ministeriöiden kesken yhteis-
työssä.

Koulutus ja osaaminen talouskasvun kivijalkana

- 63. Tutkimus- ja tuotekehityspanoksia on suunnattu talouskasvua ja työllisyyttä tukeviin hankkeisiin.
- 64. Lisärahoitusta peruskoulun tasa-arvon vahvistamiseen sekä haastavilla alueilla toimi-
vien koulujen tukemiseen.
- 65. Peruskoulua uudistetaan uudella pedagogiikalla ja uusilla oppimisympäristöillä.
- 66. Liikkuva koulu -ohjelma laajennetaan valtakunnalliseksi. Tavoitteena on, että jokainen
peruskoululainen liikkuisi vähintään tunnin päivässä.
- 67. Opettajankoulutusta uudistetaan. Täydennyskoulutusta vahvistetaan.
- 68. Ammatillisen koulutuksen reformi uudistaa lainsäädännön, rahoituksen ja ohjausjär-
jestelmän. Tavoitteina vähemmän hallintoa ja byrokratiaa, lisää joustavuutta oppilai-
toksille koulutuksen järjestämiseen, lisää työpaikoilla tapahtuvaa oppimista ja kette-
ryttä työelämän tarpeisiin. Valtio tukee reformin toimeenpanoa 60 miljoonaa eurolla.
- 69. Ammatilliseen koulutukseen luodaan 1 000 opiskelijavuotta lisää nuorisotyöttömyy-
den helpottamiseksi ja osaamistarpeisiin vastaamiseksi.
- 70. Korkeakouluopetuksen digitaalisten oppimisympäristöjen vahvistaminen. Ympäri-
vuotisen opiskelun parantaminen sekä nuorten tutkijoiden tieteen tekemisen edistämi-
nen (105 miljoonaa euroa).
- 71. Koulutusvientiä on vauhditettu. Korkeakoulut perivät lukukausimaksuja EU/ETA-
alueen ulkopuolisilta opiskelijoilta.
- 72. Oppisopimuksesta työnantajille aiheutuvaa hallinnollista taakkaa kevennetään. Jous-
tavana keinona tutkinnon suorittamiseksi otetaan käyttöön uusi koulutus sopimus.
- 73. Uudistusohjelma maahanmuuttajien koulutuspolkujen nopeuttamiseksi. Turvapaikan-
hakijanuorten vapaa-ajan toimintaan vuosittain yli miljoona euroa.
- 74. Elokuva-alan tuotantokannustimella lisätään Suomessa tehtävien tuotantojen mää-
rää. Tuotantojen kustannuksista neljännes korvataan.
- 75. Kirjailijoiden lainauskorvauksia on korotettu.
- 76. Turun, Helsingin ja Imatran kaupunginteattereiden sekä Lallukan taiteilijakodin perus-
korjauksia tuettiin yli miljoonalla eurolla kutakin.

Valtion omaisuudesta vauhtia koko Suomeen

- 77.** Valtion tase on laitettu töihin. Valtion omistajastrategian muutos näkyy valtion omistajuuden arvon selkeänä kasvuna, vaikka tasetta on käytetty kärkihankkeisiin muutoksen vauhdittamiseksi sekä liikenneväylien korjaamiseksi eli korjausvelan pysäyttämiseksi. Valtion pörssiomistuksen arvo on noussut kokonaisuudessaan 5,35 miljardia.
- 78.** Valtion omistajaohjausyhtiö Soliudumia ei ole enää tyhjennetty, vaan sen on annettu tuottaa tehtävänsä mukaisesti osinkotuloja valtion budjettiin. Solidiumin omaisuuden arvo on vaalikauden aikana kasvanut 1,2 miljardia. Sen arvo on nyt 8.54 miljardia ja 1.6.2015 se oli 7,3 miljardia.
- 79.** Valtion omistajapolitiikan ytimeksi on nostettu nykyisen omistuksen aktivoiminen ja uuden taloudellisen aktiviteetin ja työpaikkojen synnyttäminen.
- 80.** Valtionyhtiöiden on näytettävä esimerkkiä johdon palkkauksessa ja välitettävä kohtuuden viestiä yhteiskuntaan. Hallituksen periaatepäätöksessä puolitettiin yhtiöiden johdon irtisanomiskorvaukset.
- 81.** Hallitus on korostanut, että valtionyhtiöiden on panostettava henkilöstön hyvinvointiin ja kehittymismahdollisuuksiin.
- 82.** Yhteiskuntavastuu on asetettu valtionyhtiöiden perusarvoksi: verot maksetaan siihen maahan, missä tulos syntyy.
- 83.** Veroparatiisien hyödyntäminen ei ole missään nimessä hyväksyttävää.
- 84.** Konkurssissa ja ympäristöongelmissa ollut Talvivaaran alueen kaivostoiminta on pelastettu. Kainuun työpaikat turvattiin ja niiden määrä kasvaa. Ympäristöongelmat ratkaistiin. Kaivostoimintaa pyörittävän Terrafame-yhtiön tuotantoprosessi laitettiin kuntoon. Terrafamen talous on saatu paranemaan suunnitelman mukaan ja yhtiöön on saatu ulkopuolinen rahoitus. Yhtiön arvo vastaa vähintään valtion siihen tällä vaalikaudelle tekemää sijoitusta.

Toimiva liikenneverkko

- 85.** Huonosta julkisen talouden tilanteesta huolimatta liikenneverkon korjausvelan kasvu on saatu pysäytettyä ja korjausvelan määrä on käännetty pitkästä ajasta laskuun. Korjausvelalla tarkoitetaan rahasummaa, joka tarvittaisiin liikenneverkon saattamiseksi nykytarpeita vastaavaan hyvään kuntoon.
- 86.** Liikenneverkko saatetaan sellaiseen kuntoon, että se vastaa käyttäjien tarpeisiin ja voi toimia tehokkaana talouskasvun alustana. Korjaushankkeet ovat työllistäneet erityisesti pieniä ja keskisuuria yrityksiä ympäri Suomen.
- 87.** Huonokuntoisia väyliä korjataan miljardin euron ylimääräisellä erillisrahoituksella. Kunnostuksessa on pitkään odotettuja hankkeita, jotka muuten eivät olisi toteutuneet (maanteitä, kantateitä, seututeitä, siltoja ja raiteita).
- 88.** Tietoliikenneyhteyksiä parannetaan. Operaattorit investoivat nopeisiin laajakaistayhteyksiin miljardi euroa seuraavan kahdeksan vuoden aikana. Vastavuoroisesti valtio-

valta purkaa laajakaistarakentamisen tieltä normeja.

- 89.** Haja-asutusalueiden laajakaistahankkeiden tukikelpoisuutta on lisätty, jotta laajakaistojen rakentaminen vauhdittuu ja yhä useammat kotitaloudet eri puolilla Suomea voivat saada käyttöönsä huippunopean laajakaistayhteyden.

- 90.** Alueellisesti merkittäviä ja elinkeinoelämän kannalta tärkeitä uusia investointihankkeita on käynnistetty tasaisesti eri puolilla maata.
- Helsingin ratapihan toiminnallisuuden parantamisella vähennetään lähi- ja kaukojunien häiriöitä Helsingin alueella ja muualla Suomessa sekä lisätään ratapihan kapasiteettia.
 - Luumäki-Imatra -ratahankkeessa parannetaan rautatieliikenteen toimintaedellytyksiä Venäjän rajalla.
 - Valtatie 4 Oulu-Kemi -hankkeella parannetaan yhteysvälin turvallisuutta ja sujuvuutta sekä vähennetään Oulun kohdan ruuhkia.
 - Valtatie 5 Mikkeli-Juva -hankkeen tavoitteena on parantaa tavara- ja henkilöliikenteen sujuvuutta ja toimintavarmuutta sekä liikenneturvallisuutta.
 - Valtatie 12 Lahden eteläinen kehätie -hankkeella parannetaan liikenteen sujuvuutta ja liikenneturvallisuutta.
 - Raide-Jokeri helpottaa pääkaupunkiseudun poikittaisen joukkoliikenteen toimivuutta ja mahdollistaa 60 000 uutta asuntoa.
 - Tampereen raitiotien rakentamiseen tavoitteena on kasvavan kaupungin rakenteen tiivistäminen tehokkaan joukkoliikennetkaisuun avulla.
 - Kirri-Tikkakoski-moottoritiehanke palvelee Keski-Suomen elinkeinoelämän lisäksi valtakunnallisesti tärkeän tieyhteyden sujuvuutta ja esimerkiksi biotuotteiden raaka-ainekuljetuksia.
 - Hailuodon ja mantereen välille rakennetaan kiinteä yhteys. Tämä tulee olemaan valtiolle kokonaistaloudellisesti edullisempi ja kapasiteetiltaan käyttäjille nykyistä parempi ratkaisu.
 - Kokkolan meriväylä -hanke parantaa Kokkolan sataman kautta kulkevan tavarakuljetusten kuljetustaloutta.
 - Oulun meriväylä -hankkeen yhteydessä parannetaan sataman kautta kulkevien tavarankuljetuksien tehokkuutta.
 - Vuosaaren meriväylä-hankkeen tavoitteena on turvata sataman konttialusliikenteen toimintaedellytykset tulevaisuudessa alusten koon kasvaessa. Hanke varmistaa Äänekosken biotuotetehtaan kustannustehokkaat vesikuljetukset.
- 91.** Digitalisaatiota hyödyntämällä arjen palvelut turvataan sekä opiskelu ja etätöiden tekeminen mahdollistetaan myös maaseudulla. Edistetään kokeiluja, jotka tuovat maaseudulle uudenlaista elinvoimaa.
- 92.** Postilaki on uudistettu. Maaseudulla vähintään viisipäiväinen postinjakelu turvattiin jakelumäärien romahtamisesta huolimatta. Tämä turvaa myös sanomalehtien jakelua koko Suomessa.
- 93.** Suomeen ollaan luomassa maailman edistyneintä liikennelainsäädäntöä. Se tarjoaa edellytykset liikenteen palveluille muun muassa digitalisaatiota hyödyntämällä. Hankkeella mahdollistetaan yksilöllisempi liikkuminen ja esimerkiksi samalla lipulla matkustaminen eri liikennevälineissä. Uudistuksen ennakoidaan laskevan lippujen hintoja.

- 94.** Hallitus on tehnyt useita päätöksiä, jotka toteuttavat energia- ja ilmastostrategian tavoitteita liikenteen päästövähennyksiksi. Näitä ovat mm. sähkö- ja kaasujakeluverkon kehityksen tukeminen, vanhojen autojen romutuspalkkio, sähköautojen hankintatuki sekä kaasu- tai etanolikäyttöiseksi muunnettavien autojen muuntotuki. Erityisesti biokaasun käyttöä on haluttu edistää.
- 95.** Yksityistielakiuudistus. Lähes 60 vuotta vanha laki uudistetaan ja yksityisteiden avustamista rajoittavia kriteereitä karsitaan. Mahdollistetaan ammattimainen yksityistienpito, mutta talkoopohjallakin voidaan jatkaa. Lisäksi yksityisteiden kunnossapitoon ja parantamiseen tehtiin 10 miljoonan euron tasokorotus vuosille 2017 – 2019.
- 96.** Ajokortin hinnan ennakoidaan merkittävästi alenevan. Samalla mahdollistetaan joustavat opetustavat ja aikaisemman osaamisen huomioiminen.
- 97.** Euroopan ja Aasian välisen Koillisväylän tietoliikennekaapelin rakentamiseksi tarvittavan kansainvälisen yhteistyön edellytyksiä on selvitetty ja edistetty voimakkaasti. Toteutuessaan kaapeli nopeuttaisi merkittävästi Euroopan ja Aasian välistä tietoliikennettä ja vastaisi kasvavaan kapasiteettitarpeeseen.
- 98.** Tienvarsimainontaa sekä sähkö- ja telekaapeleiden tiealueelle sijoittelua koskevaa sääntelyä on kevennetty.
- 99.** Joukkoliikennettä voidaan helpommin toteuttaa eri alueille sopivilla tavoilla, kuten tilauskyyteinä uuden lain myötä. Haja-asutusalueilla erilaisia kuljetuksia on mahdollista yhdistää selvästi aiempaa paremmin.
- 100.** Rautatiekilpailu avataan vaiheittain ensi vuosikymmenen aikana. Tämä tarkoittaa halvempia lippuja ja uusia palveluja. Myös kaupungit ja maakunnat voivat hankkia alueilleen parempia junayhteyksiä.
- 101.** Uudempia autoja ei tarvitse enää katsastaa yhtä usein kuin aiemmin. Alle kymmenvuotiaat, yksityiskäytössä olevat henkilö-, paketti- ja erikoisautot on katsastettava ensimmäisen kerran viimeistään neljä vuotta käyttöönottopäivästä ja sen jälkeen kahden vuoden välein.
- 102.** Nopeusrajoitettujen henkilöautojen käyttöönotto on selvityksessä. Ne olisivat turvallisempi vaihtoehto mopopautoille. Selvitys valmistuu loppuvuodesta.
- 103.** Tietoturvastrategialla vahvistetaan yritysten ja viranomaisten tietoturvayhteistyötä ja tiedonvaihtoa. Lisärahoitus viestintäviraston kyberturvallisuuskeskukselle.
- 104.** Logistiikan digitalisaatio tarjoaa Suomelle merkittäviä mahdollisuuksia logististen ketjujen ja liiketoiminnan tehostamiseen ja vientivetoisen maamme kilpailukyyn paranemiseen.

Biotalous kasvaa

- 105.** Puu on laitettu liikkeelle: Metsien käyttö on lisääntynyt hallituskauden aikana noin 55 miljoonasta kuutiosta 72 miljoonaan kuution. Puun käyttö lisääntyy entisestään uusien biolaitosinvestointien myötä. Tämä tuo työtä, toimeentuloa ja veroja koko Suomeen.

106. Monimetsä-hanke edistää uusia toimintamalleja, joilla monimuotoisuus turvataan osana normaalia talousmetsien hoitoa.
107. Metsätalouden digitalisaatiota on edistetty: Sähköisen kauppapaikka on perustettu ja metsävaratietoa on kehitetty. Nämä parantavat puumarkkinoiden toimintaa. Puutuotteiden vientiä on edistetty, esimerkiksi vienti Kiinaan on moninkertaistunut.
108. Metsätilojen sukupolvenvaihdoksia on vauhditettu: Uuden metsälahjavähennyksen turvin on mahdollista saada verohuojennusta, kun uusi omistaja myy puuta aktiivisesti. Myös yrittäjävähennys on lisätty tuloverolakiin metsätalouden osalta. Nämä kannustavat metsien aktiiviseen hoitoon.
109. Hevosen lannan poltto on sallittu suurissa polttolaitoksissa.
110. Maatilojen biokaasutuotantoa nostamalla tukikelpoinen kustannus on saatu vastamaan todellista investoinnin kustannustasoa. Tämän ansiosta tukitaso nousi yli 80%.
111. Kalatalouden tärkeitä investointeja on tuettu, esimerkkeinä Kasnäsin kalajauhotehdas sekä Varkauden kiertovesilaitos. Edistetty ympäristöystävällisemmän kalankasvusteknologian kehitystä.
112. Edistyksellisiä uusiutuvan energian hankkeita, kuten kehittyneiden ja puupohjaisten uusiutuvien biopolttoaineiden käyttöä liikenteessä ja energian tuotannossa, tuetaan vuosittain.
113. Käynnistymässä on uusiutuvan sähkön tuotantomalli, joka tukee tasapuolisesti kaikkia kehittyviä tuotantomuotoja.

Digipuheesta tekoihin

- 114.** Suomi.fi on otettu käyttöön. Se tarjoaa yhdellä osoitteella ja yhdellä kirjautumisella yhteyden laajasti eri viranomaispalveluihin. Kansalainen voi valtuuttaa toisen hoitamaan puolestaan omia tai yrityksensä asioita.
- 115.** Arjen asiointiin luodaan helpotuksia. Valmisteilla ovat muun muassa: Kansallinen tulorekisteri, erikoissairaanhoidon virtuaalisairaala (terveyskyla.fi), sähköinen asunto-osakerekisteri sekä kiinteistö- ja rakennusalan digihankkeet. Sähköisen asiointin tukemiseksi on laajasti keinoja. Auta-hankkeen, Digi arkeen -neuvottelukunnan ja digikuntakokeilun kautta.
- 116.** Jokaisella on nyt oikeus nettitunnisteisiin. Pankit ovat velvoitettuja antamaan pankkitilin yhteydessä yleiskäyttöiset tunnukset. Sähköisiä tunnisteita ei voi enää evätä keneltäkään esimerkiksi luottotietoihin vedoten.

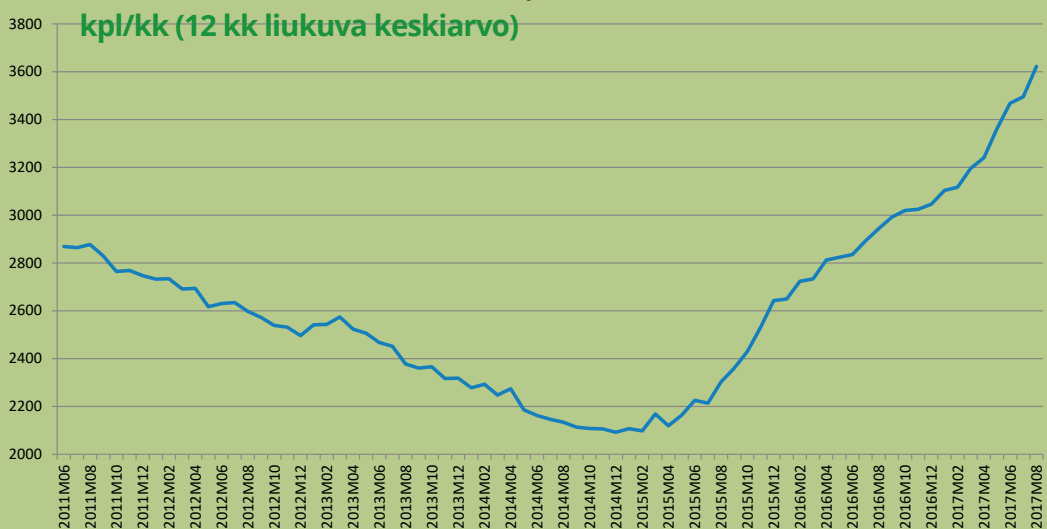
Vastuunotto - puhdas ympäristö jälkipolville ja lisää asuntoja

- 117.** Hallitus laati kunnianhimoisen energia- ja ilmastostrategian. Tavoitteena on, että uusiutuvan energian osuus lisätään yli 50 prosenttiin, kivihiilen energiakäytöstä luovutaan ja tuontiöljyn käyttö puolitetaan vuoteen 2030 mennessä.
- 118.** Hallitus on asettanut ilmastosuunnitelmassa tavoitteen: Suomi hiilineutraaliksi 2045. EU-maista vain Ruotsilla on samanlainen tavoite.
- 119.** Vähennetään päästöjä mm. liikenteessä, rakentamisessa ja maataloudessa.
- 120.** Kannustetaan suomalaisia osallistumaan ilmastotalkoisiin puolittamalla oman hiilijalanjälkensä.
- 121.** Panostetaan kuntien hiilineutraaliustyöhön ja ilmastoneuvontaan.
- 122.** Rahoitetaan uuden teknologian investointeja biokaasuun, aurinkovoimaan ja sähköisen liikenteen latausjärjestelmiin.
- 123.** Luonnon monimuotoisuutta vahvistetaan: Etelä-Suomen metsien suojeluohjelma METSO saa lisää rahaa. Luontolahjani 100-vuotiaalle Suomelle -kampanja toteutetaan. Valtio osallistuu kampanjaan suojelemalla yksityisten osallistujien suojelualueita vastaavan pinta-alan.
- 124.** Luontomatkailua vahvistetaan parantamalla kansallispuistojen ja retkeilyalueiden palveluja ja kehittämällä digitaalisia palveluja. Luontomatkailu tuo työpaikkoja ja talouskasvua sekä tekee Suomea tunnetuksi maailmalla.
- 125.** Itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuoden kansallispuisto Suomussalmen Hossaan ja Moilasenvaaralle ja Kuusamon Julman-Ölkyn alueelle. Porkkalaan perustetaan luonnon-suojelualue.
- 126.** Vaeltavien ja uhanalaisten kalakantojen elvyttämistoimenpiteitä (kalateitä, kutualueita)

on käynnistetty lijoella, Mustionjoella, Lieksanjoella, Pielisjoelle, Kymijoella, Oulujoella ja Kemijoella.

- 127.** Saimaannorpan suojeleminen on varmistettu asetuksella kalastuksen rajoittamisesta. Kalastusmahdollisuudet turvattiin samalla, kun rajoituskautta ei pidennetty. Kuutteja on syntynyt ennätyksellisesti kahtena viime vuotena. Norpan talvikanta on kasvanut, nyt jo 360.
- 128.** Sekä uhanalaisten kalojen että saimaannorpan suojeleminen on pyritty ratkaisuihin, joissa myös kalastus on mahdollista suojelemaan vaarantamatta.
- 129.** Suomesta tehdään kiertotalouden kärkimaa. Perusteilla on kestävien, innovatiivisten julkisten hankintojen osaamiskeskus, joka tukee julkista sektoria ilmasto- ja ympäristöasioiden ja kestävämpien hankintojen tekemisessä.
- 130.** Risteilylaivojen käymäläjätevesien päästäminen suoraan Itämereen kielletään kesään 2021 mennessä. Infra on satamissa valmis. Itämerellä kulkevien alusten typpipäästöjä rajoitetaan uusien alusten osalta vuonna 2021.
- 131.** Ravinteiden talteenottoa lisätään etenkin Itämeren ja muiden vesistöjen kannalta herkällä alueilla. Vuoteen 2025 mennessä vähintään puolet lannasta ja yhdyskuntajätevesilietteestä saadaan kehittyneen prosessoinnin piiriin.
- 132.** Jätevesiasetusta on järkevöitetty.
- 133.** Maakuntakaavojen vahvistamisesta ympäristöministeriössä on luovuttu.
- 134.** Kaikki rakentamisen poikkeamisluvat kuntien päätettäväksi.
- 135.** Kaavoituksen ja rakentamisen lupia sujuvoitettiin helpottamalla esimerkiksi hajarakentamista ja lomarakennusten käyttötarkoituksen muutosta.

Aloitettut asunnot

- 136.** Kerrostalorakentaminen on huippulukemissa. Myös pientalojen ja rivitalojen rakentaminen on kääntynyt nousuun. Yli 40 000 asuntoaloitusta vuonna 2017, tämä on 70% enemmän kuin viime vaalikaudella. Asuntorakentamisen lisääminen on yksi hallituksen kärkihankkeista.
- 137.** Kohtuuhintainen valtion tukema vuokra-asuntojen tuotanto on noussut jo 9000 asuntoon. Taso on kuluvan vuosikymmenen korkein.
- 138.** Puurakentamista edistetään puuohjelmalla ja uusi rakennusmääräyskokoelma voimaan vuonna 2018.

Huolenpitoa nuorimmasta vanhimpaan

- 139.** Sosiaali- ja terveyspalvelu-uudistus viedään viimein maaliin. Tärkeintä on perusterveydenhuollon kuntoon laittaminen, palveluiden turvaaminen koko maassa ja katkeamattomat hoitoketjut.
- 140.** Eläkeuudistus on viety loppuun sukupolvien oikeudenmukaisuuden turvaamiseksi. Eläkeikärajat nousevat vaiheittain, eläkettä karttuu yhtäläisesti eri-ikäisille ja käyttöön on otettu uusia eläkeuotoja.
- 141.** Perustulokokeilu on käynnissä. Se on herättänyt ainutlaatuisuudellaan laajaa kansainvälistä kiinnostusta.
- 142.** Opiskelijoiden siirtäminen yleisen asumistuen piiriin: opiskelijat samaan asemaan muiden pienituloisten kanssa. Etenkin yksin asuvien pienituloisten sekä korkeita asumismenoja maksavien opiskelijoiden asumistuki paranee.
- 143.** Nuorille suunnatun matalan kynnyksen palvelumalli Ohjaamoja lisärahoitetaan ja vakiinnutetaan.
- 144.** Terveystoimialojen kasvua vauhditetaan. Genomikeskus, kansallinen syöpäkeskus ja neurokeskus perustetaan. Biopankkitoiminta yhdenmukaistetaan.
- 145.** Sosiaali- ja terveydenhuollossa tallennettujen asiakastietojen joustava ja turvallinen käyttö mahdollistetaan. Uusi lupaviranomainen hyödyttää muun muassa tutkimustyötä ja terveydenhuollon johtamista tiedolla.
- 146.** Toimeentulotuen siirtäminen Kelan hoidettavaksi parantaa ihmisten yhdenvertaisuutta. Toimeentulotuki on suojattu indeksien alenemiselta.
- 147.** Perusturvan ja toimeliaisuuden kokonaisuudistus on käynnistetty. Valmistellaan työllisyyttä ja toimeliaisuutta parantavaa ja eriarvoisuutta vähentävää perusturvan kokonaisuudistusta.
- 148.** YK:n vammaissopimus on viety loppuun. Vammaiset ihmiset pääsevät mukaan heitä itseään koskevaan päätöksentekoon.
- 149.** Vähimmäismääräisten etuuksien eli sairauspäivärahan, vanhempainpäivärahan, kuntoutusrahan ja erityishoitorahan taso on jäänyt jälkeen suhteessa toimeentulotuen perusosaan. Niiden korottamiseen osoitettiin lisärahaa vuodelle 2018. Muutos näkyisi esimerkiksi alimpia sairauspäivärahoja saavilla yli 20 euron korotuksena kuukaudessa.

- 150. Erityisesti nuorten savuttomuutta on edistetty kieltämällä tupakkatuotteista tuoksut ja maut. Sähkösavukkeille on asetettu sama ostoikäraja kuin tupakkatuotteille.
- 151. Veikkaus, RAY ja Fintoto yhdistettiin yhdeksi kansalliseksi rahapeliyhtiöksi. Tavoitteena on vastata ulkomailta tulevaan kilpailuun ja turvata suomalaisten edunsaajien asema myös tulevaisuudessa.

Omaishoito ja vanhusten hoiva kuntoon

- 152. Itsenäisyyden juhluvuonna on panostettu sotiemme veteraanien palveluihin, joilla mahdollistetaan veteraanivanhusten itsenäinen elämä ja kotona selviytyminen.
- 153. Kaikkein pienituloisimpien eläkeläisten takuueläkettä on nostettu huomattavasti useamman kerran. Se oli hallituksen aloittaessa vuonna 2015 751,59 euroa ja vuoden 2018 alusta esitetään nostettavaksi 775,27 euron tasolle.
- 154. Pitkäaikaistyöttömät saivat työmarkkinatuen sijasta oikeuden takuueläkkeen suuruiseen eläketukeen. Tähän olivat oikeutettu he, jotka ovat olleet lähes yhtäjaksoisesti viisi vuotta työttöminä 1.9.2010–31.8.2016.

Omaishoitoa on laitettu kuntoon:

- 155. Kaikki sopimuksen tehneet omaishoitajat saavat nyt vähintään kaksi vapaapäivää kuukaudessa. Ilman sopimusta oleville voidaan harkinnan mukaan myöntää tukea vapaapäivien sijaisuuksiin. Omaishoitajien mahdollisuudet käyttää lakisääteisiä vapaapäiviä ovat parantuneet.
- 156. Omaishoitajille voidaan järjestää entistä paremmin valmennusta, täydennyskoulutusta ja hyvinvointi- ja terveystarkastuksia.

Perhehoitoa on laitettu kuntoon:

- 157. Perhehoidon vakiinnuttaminen ikäihmisten hoitomuodoksi antaa yhä useammalle mahdollisuuden asua kodinomaisesti.
- 158. Perhehoidon vähimmäispalkkiota on nostettu. Perhehoitajille on nyt oikeus vähintään kahteen vapaaseen vuorokauteen kuukaudessa.

Ennaltaehkäisevää apua ja sujuvaa arkea perheille

- 159. Lapsi- ja perhepalveluja uudistetaan koko maassa, jotta perheitä voidaan tukea ja auttaa ajoissa. Vanhemmuuden ja erotilanteen tukea vahvistetaan ja kotiin vietäviä palveluita lisätään. Perheiden eriarvoistumista torjutaan ja huostaanottojen tarvetta hillitään. Palveluiden uudistamista tuetaan valtionavustuksin. Sirpaleisesta kehittämisestä siirrytään kokonaisvaltaiseen uudistukseen ja pysyvään muutokseen.
- 160. Pienituloisten perheiden varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen helpottaminen: vuoden 2018 alusta 6 700 perhettä vapautuu varhaiskasvatusmaksuista. Maksutulojen alenema kompensoidaan kunnille.

161. Kokeilu viisivuotiaiden maksuttomasta varhaiskasvatuksesta kuntien kanssa (2018–2019).
162. Uudistetaan lapsen huoltoa ja tapaamista käsittelevä lainsäädäntö. Lapsen edun toteutumista tuetaan ja vanhempien välistä sovinnollisuutta edistetään aina, kun se on mahdollista. Huoltajat velvoitetaan vaalimaan lapselle läheisiä ihmissuhteita.
163. Äitiyspakkausta uudistetaan lisärahoituksella. Hallitus teki päätöksen Suomen 100-vuotisjuhlavuoden hengessä.
164. Isyyden voi tunnustaa avoliitossa jo ennen lapsen syntymää äitiysneuvolakäynnillä.
165. Perhevapaat uudistetaan lasten ja perheiden edun näkökulmasta. Työelämän ja vanhemmuuden tasa-arvoa lisätään. Tukijärjestelmää yksinkertaistetaan ja kehitetään nykyisestä. Mahdollisuus hoitaa lasta kolmeen ikävuoteen saakka kotona säilytetään. Tavoitteena on edistää ja joustavoittaa paluuta perhevapailta työelämään sekä viedään käytäntöön perheystävällisten työpaikkojen toimintamalleja. Varhaiskasvatukseen osallistumista lisätään.
166. Lapsilisään yksinhuoltajakorotus.
167. Opintotukeen palautettiin huoltajakorotus Keskustaopiskelijoiden tavoitteen mukaisesti, 75 euroa kuukaudessa.
168. Päihteitä käyttävien äitien hoitoon esitetään lisää rahaa.
169. Turvakotiverkostoja on vahvistettu ja rahoitusta turvakodeille lisätty kansainvälisten sitoumusten edellyttämällä tavalla.

Maahanmuutto kokonaisvaltaisesti hallinaan

- 170.** Turvapaikanhakijoiden vastaanottaminen hoidettiin hallitusti. Vuoden 2015 jälkimmäisellä puoliskolla Suomeen saapui noin 30 000 turvapaikanhakijaa. Tämä oli lähes kymmenkertainen määrä aiempiin vuosiin verrattuna.
- 171.** Suomen turvapaikkapolitiikkaa on yhdenmukaistettu muiden Pohjoismaiden ja EU-jäsenmaiden tasolle.
- 172.** On laadittu turvapaikanhakijoiden kotouttamisohjelma sekä ohjelma laittoman maassa oleskelun torjumiseksi. Molemmilla ehkäistään turvapaikanhakijoiden syrjäytymistä.
- 173.** Startup-yrittäjien oleskeluluvasta eli startup-viisumista on annettu eduskunnalle esitys. Oleskelulupa olisi mahdollista myöntää ulkomaalaiselle, joka on perustanut tai perustaa Suomeen kasvuyrityksen.
- 174.** Valmisteilla on maahanmuuttopoliittinen ohjelma, jossa linjataan työperäistä maahanmuuttoa.

Vakautta maa- ja metsätalouteen, vauhtia suomalaisen ruuan vientiin

- 175.** Maatilojen kannattavuutta ja ympäristöystävällisyyttä on parannettu 90 miljoonan euron panostuksella investointitukiin.
- 176.** Ruokaketjun kauppatapojen parantamiseksi on päätetty uuden elintarvikemarkkina-lain valmistelusta. Laki sisältää valvovan ruokavaltuutetun viran perustamisen.
- 177.** Ruuan vienti on viimein lähtenyt kasvuun. Hallitus on avannut uusia vientimarkkinoita muun muassa Kiinaan.
- 178.** Ruuan alkuperään on tuotu läpinäkyvyyttä. Alkuperämerkinnät on säädetty pakollisiksi kaupoissa myytävissä liha- ja maitotuotteissa. Lihalle ja kalalle on tulossa sama pelisääntö ravintoloihin.
- 179.** Maatalouden kriisipaketissa tuettiin Venäjän vastapakotteista kärsineitä viljelijöitä 50 miljoonalla eurolla. Lisäksi tarjottiin uusia maksuvalmiuslainoja sekä lisää lyhennysvapaita vuosia valtionlainoille.
- 180.** Kotimaisen ruuan käyttö julkisissa keittiöissä lisääntyy. Kaikkia Suomen kunnanvaltuutettuja on rohkaistu edistämään vastuullisia hankintoja.
- 181.** Katovuodesta kärsineitä viljelijöitä tuetaan 25 miljoonalla eurolla energiaveron lisäpau-lauksella. Lisäksi selvitetään vakuutusmaksuveron huojennusta, jotta vakuutukset saataisiin vahvemaksi osaksi tilojen riskienhallintaa.
- 182.** Osana norminpurkua nitraattiasetusta on järjeistetty, liikennetraktoreiden nopeuksia on nostettu ja elintarvikelain kokonaisuudistus on käynnistetty. Helpotuksia on tehty täydentävien ehtojen sanktioihin, kirjaamisvaatimukseen, suoramyyntiin, sekä ravinto-loiden ja elintarvikehuoneistojen sääntöihin.

- 183.** Sukupolvenvaihdoksia tuetaan: Maatilat vapautettiin varainsiirtoverosta yhtiöittämissä yhteydessä.
- 184.** Luomuruuan menekkiä on edistetty merkittävästi koulujakelujärjestelmällä. Luomumaidolle ja -hedelmille myönnetään korotettua tukea.
- 185.** Hyönteisten käyttö elintarvikkeina on sallittu. Tämä tarjoaa yrittämisen mahdollisuuksia myös monille toimintansa lopettaneille maataloille.
- 186.** Susikonfliktia on lievennetty sallimalla suden metsästys. Tämä tehdään vaarantamatta susikantaa.
- 187.** Porovahinkoja vähennetään sallimalla ahman poikkeusluvanvarainen pyynti.
- 188.** Maatalousyrittäjien sijaisapumaksuja alennetaan.
- 189.** Maatalouslomittajien työturvallisuutta parannetaan. Maatalousyrittäjän ja lomitusta järjestävän paikallisyksikön on toimittava yhdessä työturvallisuuden toteuttamiseksi lomituksessa.

Aktiivinen EU-vaikuttaja

- 190.** Pääministeri Sipilä on luonut tiiviit henkilökohtaiset yhteydet etenkin Pohjoismaiden ja muiden lähimaiden sekä EU-kollegoihin.
- 191.** Helsinkiin perustettiin eurooppalainen hybridiuhkien vastainen osaamiskeskus. Keskuksen perustaminen valmisteltiin Suomen johdolla. Suomi on keskuksen isäntämaa ja sillä on keskeinen rooli toiminnan käynnistämisessä. Keskuksen tavoitteena on edistää ymmärrystä hybridivaikuttamisesta sekä hybridiuhkien torjunnasta.
- 192.** Hallitus on tehostanut Suomen EU-politiikan suunnittelua ja laatii joka vuosi EU-vaikuttamisstrategian. Siinä linjataan Suomen keskeisimmät EU-politiikan tavoitteet kunakin vuonna.
- 193.** Suomi sai läpi tavoitteensa EU:n tulevaisuutta linjaavaan Rooman julistukseen. Siinä keskitytään olennaiseen: kasvuun ja työpaikkoihin sekä turvallisuuteen. Rooman sopimuksen keskeinen sisältö vastaa Suomen keskitien linjaa.
- 194.** Suomi teki yhdessä Ranskan kanssa puolustusyhteistyöaloitteen EU:n puolustusyhteistyöstä pääministeri Sipilän Ranskan-vierailulla. Asia on edennyt nopeasti. EU:n juuri julkaisemat asetukset pohjautuvat Suomen ja Ranskan aloitteeseen. Suomi sai avunantolausekkeen osaksi pysyvää rakenteellista yhteistyötä.
- 195.** Pääministeri Sipilä julkaisi yhdessä Hollannin, Tanskan ja Ruotsin pääministereiden kanssa voimakkaan vetoimuksen vapaakaupan edistämiseksi kesällä 2017.
- 196.** Pääministeri Sipilän aloitteesta Euroopan komissio valmistelee eurooppalaisen tekoälystrategian.
- 197.** Suomen aloitteesta Ruotsin kanssa on ryhdytty tiiviimpään biotalousyhteistyöhön sisältäen yhteisen edunvalvonnan EU:ssa.
- 198.** Bioenergian kestävyyskriteerit mahdollistavat sekä teollisuuden että metsänhoidon sivutuotteiden energiakäytön tulevaisuudessa.

- 199.** Päästökauppajärjestelmän uudistuksessa Suomi sai läpi tavoitteensa. Päästöjä alennetaan nopeasti, mutta teollisuutemme kilpailukyky turvataan.
- 200.** Tavoitteena on edistää tulevaisuuden metsien kasvua, biotaloutta ja hiilinielun säilymistä koko EU:n alueella jäsenmaita oikeudenmukaisesti kohdellen. Jatkamme sinnikästä työtä hiilinielukysymyksessä.
- 201.** Suomi laati toisena maana selkeät linjaukset talous- ja rahaliitto EMUn kehittämiseksi. Sääntöperusteinen ja toimiva euroalue on taattava. Jokaisella jäsenmaalla on ensisijainen vastuu omasta talouspolitiikastaan. Jäsenmaiden taloudellinen yhteisvastuu ei saa lisääntyä. Suomen linja on vahvoilla EU-keskusteluissa.
- 202.** Hallitus on toiminut aktiivisesti vähemmän mutta paremman EU-sääntelyn puolesta sisämarkkinoiden (erityisesti digitaalisten ja energiasisämarkkinoiden) vahvistamiseksi sekä puolustanut vapaakauppaa, joka avaa suomalaisyrityksille uusia markkinoita ja kasvun mahdollisuuksia.

Globaalin vastuun kantaja

- 203.** Hallituksen ulko- ja turvallisuuspoliittinen linja vahvistaa turvallista ja vakaata kansainvälistä toimintaympäristöä. Tässä valtioiden, yritysten ja ihmisten toimintaa sääntelevät kansainvälinen oikeus ja sille rakentuvat yhteisesti sovitut säännöt, oikeudet ja velvollisuudet.
- 204.** Suomen hallitus edistää laaja-alaisesti naisten ja tyttöjen oikeuksien toteutumista maailmalla ja naisten tasavertaista osallistumista politiikkaan ja talouselämään. Hallitus on perustanut kansainvälisen tasa-arvopalkinnon pääministeri Sipilän johdolla 100-vuotiaan Suomen kunniaksi. Palkinnon voi saada henkilö tai toimija, joka on edistänyt sukupuolten tasa-arvoa kansainvälisesti merkittävällä tavalla.
- 205.** Ympäristöministeri Tiilikainen oli yksi EU:n ministerineuvotteliijoista Pariisin ilmastopöytäkirjasta neuvoteltaessa.
- 206.** Olimme mukana perustamassa 20 maan Kestävän biotalouden liittoumaa Marrakeshin ilmastokokouksessa.
- 207.** Olimme perustamassa Irti hiilestä - liittoumaa Bonnin ilmastokokouksessa.
- 208.** Suomi on noussut jo kuudenneksi Germanwatchin maailman ilmastopolitiikan vertailussa. World Economic Forum rankkeerasi meidät 2016 ykköseksi maailmassa ympäristöasioissa. Nämä luovat hyvän pohjan sekä aktiiviselle ilmastodiplomatiale että ympäristö- ja energiateknologian viennille. Suomalaista osaamista tarvitaan maailmalla.
- 209.** Ajamme aktiivisesti YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden uudistamista (Agenda 2030). Laadimme yhtenä ensimmäisistä maista maailmassa kansallisen suunnitelman sen toimeenpanemiseksi.
- 210.** Arktista yhteistyötä ja sen jatkuvuutta on vahvistettu. Arktisen neuvoston puheenjohtajana Suomelle on tärkeää Pariisin ilmastopöytäkirjan toimeenpano ja YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttaminen.

Vahva ulkoinen ja sisäinen turvallisuus

- 211.** Suomi on edistänyt määrätietoisesti puolustusyhteistyötään Ruotsin kanssa.
- 212.** Kansainvälisen avun vastaanottamista ja antamista koskevan lain läpivienti vahvistaa kansallista turvallisuutta.
- 213.** Kriisinhallinnan perinnettä on jatkettu kehittämällä uusia osallistumismuotoja. Suomi vastasi Pariisin terrori-iskun jälkeen Ranskan tekemään avunantopyyntöön lähettämällä lisää rauhanturvaajia Libanoniin vapauttaen sieltä ranskalaisjoukon toisaalle. Suomi osallistuu Irakin turvallisuusviranomaisten koulutus- ja neuvontatehtäviin Pohjois-Irakissa. Toiminta on osa kansainvälistä terroristijärjestö ISIL:n vastaista toimintaa.
- 214.** Hallitus on tehnyt Suomen historian ensimmäisen puolustuselonteon.
- 215.** Puolustusvoimien harjoitustoiminta on nostettu tyydyttävälle tasolle.
- 216.** Hallitus on valmistellut pitkänaikavälin investointisuunnitelman puolustusmateriaalihankintoihin.
- 217.** Siviilitiedustelulainsäädännön valmistellaan. Tavoitteena on lisätä erityisesti suojelupoliisin toimivaltuuksia, joilla paljastetaan ja torjutaan terrorismiin, laittomaan tiedustelutoimintaan, joukkotuhoaseiden levittämiseen ja ääriliikkeisiin sekä valtion turvallisuutta vaarantavaan järjestäytyneeseen rikollisuuteen kytkeytyviä hankkeita.
- 218.** Hallitus laati Suomen historian ensimmäisen sisäisen turvallisuuden selonteon
- Sisäisen turvallisuuden strategiaohjelman tavoitteena on, että Suomi on jatkossakin maailman turvallisin maa asua, elää, yrittää ja tehdä työtä. Keinoina toimivat realistisen tilannekuvan muodostaminen ja turvallisuusuhkiin varautuminen.
- 219.** Sisäisestä turvallisuudesta vastaavien poliisin, Rajavartiolaitoksen ja Häätäkeskuslaitoksen määrärahoja on lisätty viime vaalikauden säästöjen jälkeen.
- 220.** Rahanpesulaki on uudistettu. Tavoitteena on muun muassa ehkäistä terroristisen toiminnan rahoitusta.

www.keskusta.fi/yli200

Keskusta